

מקרה, נראה לו חשודה מפשע. הוא סמך על הפקודה — המכנה המשותף הנמוך ביותר של כל חברה.

מנהיג מול פקיד

הסיבה היתה אנושית — אנושית מדי. קשה להיות מנהיג. קל להיות פקיד. המנהיג הולך בראש, בדם, בבוז ובזיעה. הפקיד מצוה על אחרים ללכת בדם, בבוז ובזיעה.

המנהיג חייב להגשים את תורתו בכל יום בשנה, בכל דקה ביום. הפקיד אינו חייב דבר.

מנהיג נותן לחיים תוכן. פקיד נותן לחיים דירה ופרטיגידה.

קשה לתנן, להעלות, לשכנע. קל לפתות בשכר ולהפחיד בעונש.

המנהיג בונה אנשים. הפקיד דורס אותם.

חיסול המנהיגים

האנשים שניהלו את המדינה החדשה מאז יומה הראשון היו אנשים עייפים מאד. הם ניהלו, ללא הפוגה, את התנועה הציונית משך דור שלם. מלאך המוות דילדל את שרי רותיהם, אולם החורים לא נסתמו. אי-אפשר היה לדרוש מהם הקרבה, עצמית, דוגמה אישית נוספת. האידיאלים שלהם הוגשמו עד אחר, ושום רכס הרים חדש לא קסם לעיניהם.

המנהיגים החדשים נדחקו לפינה, כאלמנט זר ועויין. לא היה זה עניין מפלגתי. יגאל אלון ומפקדי לחיי היו יריבים פוליטיים, ובמשטר שהעמיד את טובת המפלגות מעל לכל אידיאל היה זה דבר חשוב. אולם גם בתוך תוככי מפא"י עצמה התגשם אותו תהליך — המנהיגים הצעירים האמיתיים נידחקו לפינה, נפלטו חזרה למשקיהם או לגמרי. משורות של סגנים, ובמקומם צץ טיפוס חדש לגמרי.

לא היה זה טיפוס חסר כשרון. מסביב לדוד בן-גוריון קם מעגל שלם של צעירים. כולם היו פקידים מוכשרים. ואף אחד מהם לא היה אישיות, לא היה מתנן, לא היה הוגה דעות. השכילו לחוקק חוקי-חירום, לנצח על מיבצעי-ענק משטרתיים. והם נכדו. בלי כל יוצא מן הכלל, בכל דבר ש" הצריך מעוף, כושר רוחני — השקפת עול.

איים בים

בסיפור מפורסם דרש הרוצח, שקטל את אביו ואמו, כי השופט יקל בעונשו בגלל

ובעיקר: פני אל הטוב שבאדם. הניח לדוגמה האישית לדבר, מנהיגים הזקנים שוב אינם מסוגלים לכך, שלחים בכבוד לביתם. סמכי על הצעירים שעמדו לך בשעת מבחן. אותם שעמדו בקסטל בנבי-ישוע לא יפלו מאבותיהם, מקימי דגניה, נהלל ועין-חרוד. בדגניה ובקאסטל ניצחה האוטופיה את הסיקחות המדומה, כי רוח הקודש היתה בה. היא תנצח גם בפעם השלישית.

התנדבות חשודה מפשע

מנהלי המדינה בחרו בפיה השניה. פרוק הפלמ"ח היה הסמל. אולם הפלמ"ח לא פורק ביום אחד. הוא לא פורק במקום אחד. באלפי שעות, באלפי מקומות, פורקו אלפי פלמ"חים.

"עברו ימי האידיאליזם, עכשו יש לציית לפקודות!" צעקו נביאי השקר. "אל תתנדב! היה כורדי!" חזרו אלפי פיות בעצם ימי הקרבות. "עברו ימי הפרטיגידות, עתה דרוש סדר!" קראו יושבי הקרנות. "כולם התכוונו לדבר אחד: המטרה הרי שגה. שוב אין מטרות. שוב אין אידיאלים. שוב אין טעם ואין אפשרות לדרוש קרבנות, לא מאחרים ולא מעצמם.

התרוצים היו רבים, ומשכנעים מאד את מבקשי הנוחיות. "הרוח הישנה אינה מתאימה לעולים חדשים", לחש איש לרעהו. "העולים האלה — שחורים הם, חלאת גטאות המזרח, חיות שחורות ששוב אסור להתנהג אליהן כאל בני-אדם משלנו. אי-אפשר להתגבר עליהם בלי בתי-סוהר ושוטר צבאי."

"הערבים הם פראי-המדבר, רוצחים מלידה", מילמלו אחרים. אי-אפשר לתקן אותם. איש לא יוכל להשפיע עליהם. לכן יש להגרש אותם. יש להק להם עד שיימאסו עליהם החיים וילכו להם מעצמם!"

ומאחר שאי-אפשר היה לחוקק שלושה חוקים לשלושה סוגי אזרחים, חוקק חוק אחד לכולם — החוק שהיה מכון לרמה האנושית הירודה ביותר. הפקיד ששנא את הערבי ובו לעולה החדש, סופו היה לבזו לכל אדם, לראות בו חיה בשלבי-התפתחות נמוכה יותר. הוא לא ציפה עוד לגילויים של אצילות-נפש מצד חיה זו. חדר גם לא היה עוד חשוב לו — הוא הכין מראש שיטה ש" לא הצריכה אצילות-נפש. הוא לא סמך עוד על התנדבות, ואם נתגלתה התנדבות כי

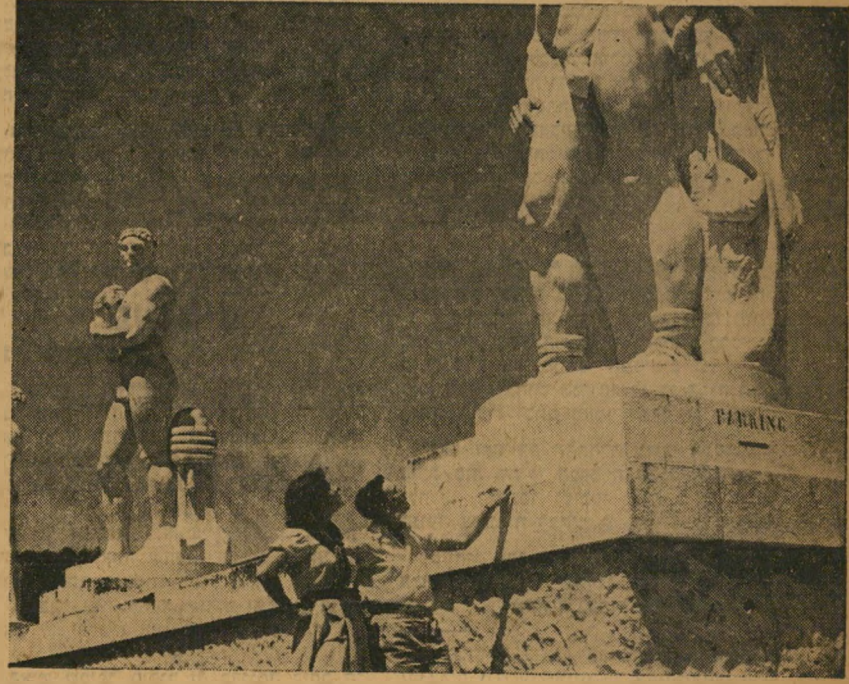
אחוז למסגרת האחריות, מסרי לו חלק ב" מגנון הממשלה. תני חינוך לילדיו, הקימי קיבוצים ומושבים לצעיריו. כי אז יהיה לך במ שייך לך — והוא אשר יגשור את ה" גשר ביניך וביני שכנותיך, יטע חוון חדש בלב מושפלים ונדכאים מעבר לגבול, יהפוך מאור למרחב.

לקנות כלי-עבודה. עם החי על יגיעת כפיו הוא עם עצמאי. מדינה העוסקת בקבצנות, סופה לעסוק בזנות. היא היתה אומרת גם זאת: אל תפחדו מן המעוט השוכן בקרבך. הוא דוכא משך דורות. הוא חי בעוני ובבורות. צאי את לקראתו, קבלי אותו לתוך חברתך, הכניסי

ליפיים של תשי"ג

מחלת חסרת-מטרה

הזום הנסיעה לחוף לארץ

דוד המחר

נושאי המדינה או קרבנותיה?

